

10. september 2008

MAD OG ENERGI KOSTER DYRT – MEN DANSKERNE OPLEVER STADIG POSITIVE REALLØNSSTIGNINGER

Resumé: *Danske børnefamilier vil med de nye inflationstal fra Danmarks Statistik opleve massive stigninger i forbrugsudgifterne i 2008, hvis de nuværende inflationstal holder året ud. Udgifter til mad, opvarmning og benzin vil udgøre en større del af familiernes økonomi, men alligevel kan familierne dog se frem til positive reallønsstigninger i 2008, da lønstigningerne overstiger inflationen. En typisk dansk børnefamilie vil derfor have godt 5.200 kr. ekstra tilbage efter udgifter til fødevarer og energi.*

I denne analyse ses på de økonomiske konsekvenser af den fortsat stigende inflation for tre familietyper. Der ses både på udgiftsstigningerne til fødevarer og energi, men også på konsekvenserne af de samlede prisstigninger i samfundet. Forbrugsudgifterne holdes op imod familiernes lønstigninger.

De nyeste inflationstal fra Danmarks Statistik i august viser, at forbrugerpriserne forsætter med at stige.

Tabel 1 viser prisstigningerne på forskellige basale forbrugsposter i 2008. I løbet af 2008 vil priserne i gennemsnit stige med 3,8 procent i forhold til sidste år, og det ses, at fødevarer vil stige med 9,1 procent i 2008, hvis de seneste inflationstal holder året ud. Ligeledes vil benzinpriserne og priserne på elektricitet og opvarmning stige med hhv. 12,5 og 7,9 procent i 2008.

Tabel 1. Prisstigninger på fødevarer og energi, 2007-2008

	Procent
Fødevarer	9,1
El og opvarmning	7,9
Benzin	12,5
Samlet stigning i forbrugerprisindekset	3,8

Anm.: Inflationen er beregnet som ændring i forbrugerprisindekset mellem 2007 og 2008, hvor inflationen i de resterende måneder af 2008 er fastholdt på august 2008-niveau.

Kilde: AErådet på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Holder prisstigninger året ud, vil en typisk dansk børnefamilie opleve, at udgifterne til fødevarer og energi vil stige med 6.400 kr. i 2008, jf. tabel 2.

For par uden børn stiger udgifterne med 5.200 kr. om året, mens enlige vil opleve at skulle bruge 2.500 kr. mere på mad og energi i 2008.

I gennemsnit er priserne til fødevarer og energi således steget med 9-10 procent for de tre familietyper, jf. tabel 2.

Tabel 2. Årlig vækst i udgifter til fødevarer og energi for danske familier, 2007-2008

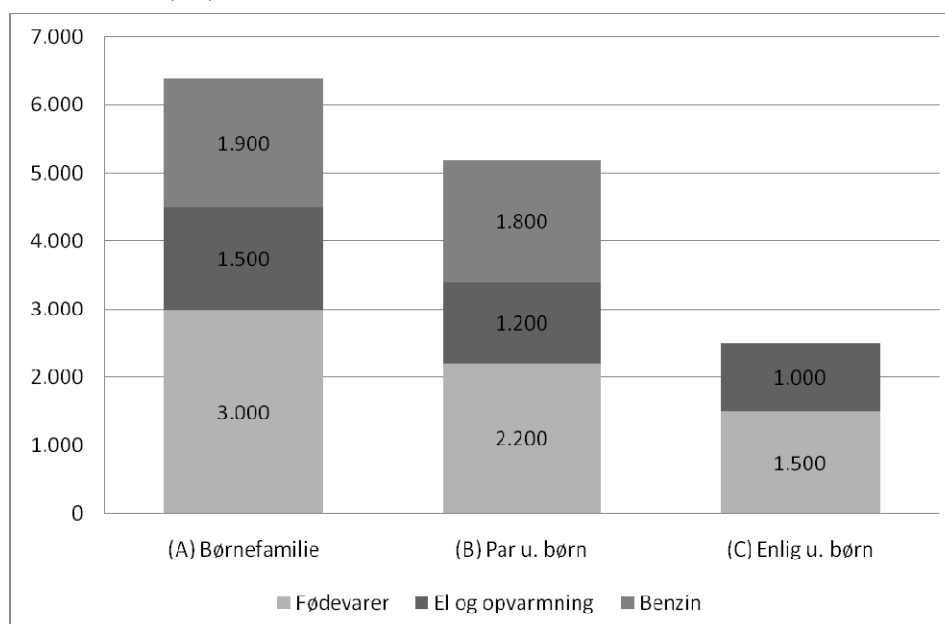
	Vækst	
	Kr. pr. år	Procent
(A) Børnefamilie	6.400	9,5
(B) Par uden børn	5.200	9,7
(C) Enlig uden børn	2.500	8,6

Anm.: Se metodebeskrivelse og definition af familietyper i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af Danmarks Statistiks forbrugsundersøgelse og forbrugerprisindekset.

Det er især fødevarerpriserne, der får familiernes forbrugsudgifter til at stige, jf. figur 1. For børnefamilier skyldes 3.000 kr. af de årlige merudgifter på 6.500 kr. alene prisstigninger på fødevarer, hvilket svarer til godt 47 procent af de årlige merudgifter. For par uden børn fylder fødevarerestigningerne mindre af de samlede udgifter, og for enlige skyldes væksten nogenlunde lige dele fødevarer- og energiprisstigninger.

Figur 1. Vækst i udgifter til fødevarer og energi fordelt på familietype, 2007-2008, (kr.)

Anm.: Se metodebeskrivelse og definition af familietyper i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af Danmarks Statistiks Forbrugsundersøgelse.

Familiernes økonomiske situation

Tabel 3 viser væksten i familiernes samlede indkomst på baggrund af Finansministeriets familietypermodel. Par vil ifølge familietypermodellen opleve en vækst i lønindkomsten før skat på lidt over 23.000 kr. i 2008, imens enlige vil opleve en vækst på 13.100 kr. som følge af de generelle lønstigninger i samfundet. Alt afhængig af børn og boligtype vil familierne efter skat opleve en vækst på mellem 7.300 kr. og 12.400 kr. i 2008.

Når udgifterne til daginstitution samt fødevarer og energi er fratrukket, vil familierne stadig opleve en positiv indkomstfremgang på trods af den tiltagende inflation. Børnefamilierne har 5.200 kr. tilbage til øvrigt forbrug, hvilket svarer til lidt over 430 kr. om måneden.

Par uden børn har lidt mere til overs, nemlig 6.800 kr., mens enlige uden børn har 4.800 kr. om året tilbage til sig selv. De stigende priser på fødevarer og energi har således spist en pæn del af den indkomstfremgang, som familierne havde regnet med i 2008.

Tabel 3. Ændringer i familiernes samlede indkomst, 2007-2008

	Lønindkomst	Vækst i indkomst	
		Indkomst efter skat	Efter daginstitution, fødevarer og energi
		Kr. pr. år	
(A) Børnefamilie	23.400	12.400	5.200
(B) Par uden børn	23.400	12.000	6.800
(C) Enlig uden børn	13.100	7.300	4.800

Anm.: Lønstigningerne er baseret på LO's fremskrivning af dansk økonomi fra "Øje på beskæftigelsen", Maj 2008.

Anm.: Se metodebeskrivelse og definition af familietyper i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af Finansministeriets familietypermodel og Forbrugsundersøgelsen fra Danmarks Statistik.

Sættes udgifterne til fødevarer og energi i forhold til familiernes samlede indkomst efter skat, ses det, at forbrugsudgifterne fylder mest for børnefamilierne, jf. tabel 4. I 2007 brugte børnefamilierne godt 23 procent af deres samlede indkomst på fødevarer og energi, imens udgifterne i 2008 vil udgøre godt 24 procent med de nuværende inflationsskøn.

Også for par og enlige uden børn vil forbrugsudgifterne komme til at fylde mere af økonomien, selvom der trods alt kun er tale om stigninger på omkring 1 procentenheder.

Tabel 4. Forbruget til fødevarer og energi som andel af samlet indkomst efter skat, 2007-2008

	2007	2008	Vækst
	Andele, pct.		Procentenheder
(A) Børnefamilie	22,9	24,1	1,2
(B) Par uden børn	19,8	20,8	1,0
(C) Enlig uden børn	20,1	20,7	0,7

Anm.: Se metodebeskrivelse og definition af familietyper i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af Finansministeriets familietypemodell og Forbrugsundersøgelsen fra Danmarks Statistik.

Konsekvenser af den samlede inflation

Familierne har dog ikke kun udgifter til fødevarer og energi, og alt i alt vil den gennemsnitlige stigning i forbrugerprisindekset i 2008 på 3,8 procent betyde, at familiernes købekraft vil blive mindre end ellers.

Tabel 5 viser væksten i familiernes købekraft ved de nuværende inflations-tal, og hvis inflationen havde ligget på de 2 procent, der normalt ligger til grund for reallønsberegninger.

Børnefamilien vil opleve, at købekraften er steget med 1.300 kr. i 2008 på trods af den voksende inflation. Således vil børnefamilien i forhold til 2007 kunne bruge lidt over 100 kr. ekstra på forbrug hver måned. Hvis inflationen havde ligget på 2 procent, ville børnefamilierne have haft en øget købekraft på 6.500 kr., svarende til lidt mere end 500 kr. pr. måned.

For par og enlige uden børn er købekraften steget med hhv. 1.800 kr. og 1.900 kr. i 2008. Igen kunne væksten have været endnu større, hvis inflationen i 2008 havde været 2 procent i stedet for de 3,6 procent, som den ser ud til at lande på.

Tabel 5. Ændringer i familiernes samlede forbrugsmuligheder, 2007-2008

	Vækst i løn- indkomst	Vækst i ind- komst efter skat	Øget købe- kraft	Øget købe- kraft (v. 2 pct. inflation)
	Kr. pr. år			
(A) Børnefamilie	23.400	12.400	1.300	6.500
(B) Par uden børn	23.400	12.000	1.800	6.600
(C) Enlig uden børn	13.100	7.300	1.900	4.400

Anm.: Lønstigningerne er baseret på LO's fremskrivning af dansk økonomi fra "Øje på beskæftigelsen", Maj 2008.

Anm.: Ændringerne i købekraften er beregnet under forudsætning af, at familierne i 2007 forbrugte hele indkomsten efter skat. Købekraften er forskellen i væksten mellem indkomsten efter skat og stigningen i forbrugerpriserne.

Anm.: Se metodebeskrivelse og definition af familietyper i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af Finansministeriets familietypemodell.

Familierne oplever positiv reallønsvækst

Ses der på den procentvise vækst i indkomsten, bliver det endnu mere klart, at familierne stadig kan se frem til en positiv realvækst, jf. tabel 6. Lønstigningerne i 2008 ligger på 4,2 procent for familierne, jf. LO's skøn for lønstigningstakten. Væksten i indkomsten efter skat er præget af stigende renteutgifter for boligejerne, hvilket bidrager til faldende vækst. Omvendt er væksten efter skat trukket op af skattelettelserne. Efter skat kan børnefamilien derfor se frem til en vækst på 4,2 procent, hvilket fratrukket det nuværende inflationsskøn på 3,8 procent, giver en positiv reallønsvækst på 0,5 procent for 2008.

Ligeledes vil par og enlige uden børn opleve at få mere luft i budgettet trods de stigende forbrugerpriser, idet deres vækst efter skat ligger på 4,4 og 5,0 procent. Reallønsvæksten for par og enlige uden børn bliver derved på hhv. 0,7 og 1,3 procent.

Tabel 6. Vækst i familiernes samlede indkomst, 2007-2008

	Lønindkomst	Vækst i indkomst		Reallønsstigning
		Indkomst efter skat	Inflation 2008	
	Procent			Procentenheder
(A) Børnefamilie	4,2	4,2	3,8	0,5
(B) Par uden børn	4,2	4,4	3,8	0,7
(C) Enlig uden børn	4,2	5,0	3,8	1,3

Anm.: Lønstigningerne er baseret på LO's fremskrivning af dansk økonomi fra "Øje på beskæftigelsen", Maj 2008.

Anm.: Se metodebeskrivelse og definition af familietyper i boks 1.

Kilde: AErådet på baggrund af Finansministeriets familietypemodell og Forbrugsundersøgelsen fra Danmarks Statistik.

Boks 1. Metodebeskrivelse

Udtræk af forbrugsudgifter

Familiernes forbrug til fødevarer og energi er trukket ud fra Danmarks Statistiks Forbrugsundersøgelse ved hjælp af en række baggrundsvariable. De forskellige typer er defineret som:

- A: 2 voksne med børn, hvor begge voksne er i beskæftigelse. Familien har 1 bil og bor i ejerbolig.
- B: 2 voksne uden børn, hvor begge voksne er i beskæftigelse. Familien har 1 bil og bor i ejerbolig.
- C: Enlig uden børn, der er i beskæftigelse, uden bil, der bor i lejebolig.

Danmarks Statistik har udvalgt husstandene i undersøgelsen så de afspejler den gennemsnitlige danske befolkning med hensyn til indkomst, boligforhold, husstandstype og bystørrelse.

Forbrugsudgifterne til fødevarer, energi og benzin er defineret som:

- Fødevarer: Årlige udgifter til fødevarer (f.eks. ris, kød eller frugt).
- El og opvarmning: Årlige udgifter til elektricitet, bygas, naturgas, flydende brændsel (f.eks. fyringsolie), fast brændsel, fjernvarme.
- Benzin: Årlige udgifter til benzin.

Familiernes indkomster

Forbrugsudgifterne er holdt op imod familietypernes indkomst, der er hentet fra Finansministeriets familietypermodel. Familietypermodellen afspejler ikke faktiske familier, men typer af familier, der passer til de tre typer, der er defineret ovenfor. Familiernes forbrug er vægtet i forhold til familiernes indkomst i Familietypermodellen, således at det sikres, at der er overensstemmelse mellem familiernes indkomst og forbrugsniveau. Familietypermodellen tager højde for udgifter til bolig, fagforening, a-kasse, daginstitutionsbetaling samt overførsler fra det offentlige. I analysen er LO's skøn for lønstigningstakten fra maj 2008 benyttet.